

Udvalget for Forretningsordenen
(L 33 – bilag 28)

Den 30. april 1997

Skitse til ændringsforslag vedrørende offentlighed

- 1) § 29, stk. 2, udgår.
- 2) Ny § 30: Paragraffen affattes således:
Møder i undersøgelseskommissioner og møder i retten er offentlige. Undersøgelseskommissionen og retten kan dog i særlige tilfælde bestemme, at møder skal foregå for lukkede døre.
- 3) § 30, stk. 2 bliver til § 31, stk. 2.

Udkast til bemærkninger

Ændringsforslaget svarer til den gældende regel om vedrørende undersøgelsesretter i retsplejelovens § 21 a, stk. 3.

Dette betyder, at hovedreglen bliver, at kommissions- og retsmøder skal være offentlige, men at der kan gøres undtagelse fra denne hovedregel i særlige tilfælde. Som anført i forarbejderne til retsplejelovens § 21 a, stk. 3, omfatter undtagelsesbestemmelsen ikke alene de almindelige undtagelsestilfælde om dørlukning i retsplejelovens § 29, men også visse andre særlige tilfælde, herunder tilfælde, »hvor særlige hensyn til de berørte tjenestemænd i relation til en eventuel efterfølgende tjenestemandssag gør sig gældende«, jf. Folketingstidende 1990-91, tillæg B, s. 780, og betænkningen om undersøgelsesorganer, s. 38-39.

Denne sidstnævnte betænkning, s. 87-88 og 144-146, og lovforslagets bemærkninger, s. 24, indeholder en forholdsvis udførlig begrundelse for lovforslagets bestemmelse om, at kommissions- og retsmøder skal foregå for lukkede døre.

Hovedpunkterne i denne begrundelse er hensynet til undersøgelsens effektivitet (modvirke at vidner gennem offentlighed bliver bekendt med andre afhørtes udsagn) og hensynet til de personer, undersøgelsen retter sig mod.

Udvalget frakender ikke disse synspunkter vægt, men de kan efter udvalgets opfattelse i hvert fald ikke begrunde en helt generel regel om lukkede døre.

De nævnte hensyn taler ikke med samme vægt i alle sager, og der bør allerede af den grund være mulighed for at foretage en afvejning af hensynene over for modhensyn.

Og udvalget mener, at udgangspunktet bør være det modsatte af lovforslagets – udgangspunktet bør være, at undersøgelserne er offentlige. Derfor taler de principielle synspunkter om større åbenhed omkring den offentlige sektor, som i de seneste årtier, efter udvalgets opfattelse med rette, er tillagt stadig større vægt, men i samme retning taler også en nærmere afvejning af de i øvrigt i betragtning kommende hensyn.

Det er vel rigtigt, når det i lovforslagets bemærkninger anføres, at offentlighed kan modvirke en undersøgelses effektivitet, men virkningen kan også være den modsatte, og det vil normalt ikke være muligt på forhånd at vurdere, hvilken fremgangsmåde der undersøgelsesmæssigt vil være mest hensigtsmæssig.

Det er vel også rigtigt, at hensynet til den person, undersøgelsen er rettet imod, jævnlige kan synes at tale for dørlukning. Det gælder dog næppe undtagelsesfrit. Og ved vurderingen af dette spørgsmål bør det tages i betragtning, at lovforslaget – i forhold til de nugældende regler om undersøgelsesretter – betegner en væsentlig bedre beskyttelse af de personer, der er omfattet af en undersøgelse, jf. herved navnlig forslaget kap. 7 om »de berørte personers retsstilling« (bisidderordning og partshøringsordning er udbygget) og præciseringen i lovforslagsbemærkningerne og i bemærkningerne ovenfor i tilknytning til § 4 om større forsigtighed med hensyn til formulering af kommissorium og beretning. Hertil kommer, at undtagelsesbestemmelsen i den foreslåede offentlighedsregel som nævnt giver en særlig beskyttelsesmulighed for embedsmænd.

Efter udvalgets opfattelse er der – ud over den ovenfor nævnte principielle hovedbetragtning – navnlig to synspunkter, der taler for offentlighed: